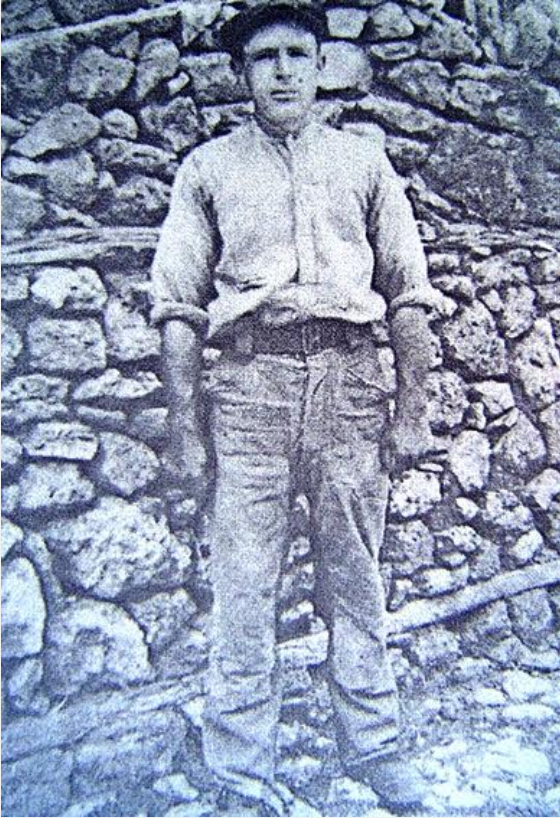

Επιμέλεια: **Στέφανος Πράσος**

Την Πρωτομαγιά του 1944, οι δυνάμεις κατοχής, σε αντίποινα για την εξόντωση ενός Γερμανού στρατηγού και του επιτελείου του, εκτέλεσαν στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής 200 κομμουνιστές, που τους πήραν από το στρατόπεδο του Χαϊδαρίου. Απ' αυτούς, περίπου 170 ήταν πρώην κρατούμενοι στην Ακροναυπλία και οι υπόλοιποι πρώην εξόριστοι στην Ανάφη.

Ο Κώστας Βάρναλης γράφει:

Ήτανε πρώτη του Μαγιού, φως όλα μέσα κι έξω
(έξω τα χρυσολούλουδα και μέσα η καλοσύνη)
που αράδιασε πα στο σοβά, πιστάγκωνα δεμένους
και θέρισε με μπαταριές οχτρός ελληνομάχος,
όχι, έναν, όχι δυο και τρεις, διακόσια παλληκάρια.
Δεν ήρθαν μελλοθάνατοι με κλάμα και λαχτάρα,
μον' ήρθανε μελλόγαμπροι με χορό και τραγούδι.
Και πρώτος άρχος του χορού, δυο μπόγια πάνου απ' όλους
κι από το χάρο τρεις φορές πιο πάνου ο Ναπολέος.
Κ' είναι από τότες Μάης εδώ, φως όλα μέσα κι έξω.

Ανάμεσα στους 200 εκτελεσθέντες είναι και πέντε κομμουνιστές από το Νομό Κοζάνης. Ο 38χρονος οικοδόμος Νικόλαος Πλακοπίτης από την Κοζάνη, ο Γιάννης Στάθης (ο Γιαννάκος) από τα Σέρβια, ο Βασίλης Παπαβασιλείου από το Βελβεντό, ο Μιχάλης Βούγιας από τον Πεντάλοφο, και ο Κώστας Δημητριάδης από την Πτολεμαΐδα.

Ο **Νίκος Πλακοπίτης** γεννήθηκε το 1906 στην Κοζάνη. Μέλος και στέλεχος του **ΚΚΕ**, υπήρξε ανταποκριτής του Ριζοσπάστη και εκδότης της εφημερίδας «**Παλλαϊκό Μέτωπο**», παρότι τελειόφοιτος Δημοτικού.

Στις 25/3/1933 συμμετέχει στις εκλογές ως υποψήφιος του ΚΚΕ με το ψηφοδέλτιο Ε.Μ.Ε.Α (Ενιαίο Μέτωπο Εργατών Αγροτών). Δεν εκλέγεται βουλευτής αλλά κάνει πολύ σημαντική δουλειά, σπάζοντας την τρομοκρατία και το φόβο, με ομιλίες σε ανοιχτές συγκεντρώσεις στην Κοζάνη, στα Σέρβια, στην Ποντοκώμη κλπ. Το θάρρος του αναστάτωσε τους αστούς στην Κοζάνη οι οποίοι οργανώνονται για να αντιμετωπίσουν τον Μπολσεβίκικο Κίνδυνο σε συνεργασία πάντα με την αστυνομία. Γι αυτό και στέλνεται εξορία (η πρώτη φορά το 33) μαζί με άλλους κομμουνιστές στα νησιά Φολέγανδρο, Ανάφη κλπ.

Το 1934 ξαναστέλνεται στην εξορία. Βγήκε τον Φλεβάρη του 1936 έπειτα από γενική πολιτική αμνηστία που δόθηκε. Ξαναπιάστηκε με τη δικτατορία του Μεταξά το 1936 στη Έκθεση της Θεσσαλονίκης.

Τον Μάρτη του 1936 ο Νίκος Πλακοπίτης ξανακατεβαίνει με το ΚΚΕ, υποψήφιος του Παλλαϊκού Μετώπου, που βγάζει 16 έδρες. Οι «φιλελευθερόφρωνες» του Ιωάννη Μεταξά εκλέγουν 7 βουλευτές αλλά αυτό δεν εμποδίζει τον «Ναζιστόφρων» Μεταξά, σε λίγους μήνες να γίνει πρωθυπουργός με τις ψήφους των αστικών κομμάτων και λίγο αργότερα να κάνει το πραξικόπημα και να οδηγήσει στις εξορίες και στις φυλακές χιλιάδες Κομμουνιστές (μαζί και τον Πλακοπίτη), αλλά και άλλους αγωνιστές και δημοκράτες και τους περισσότερους να τους παραδώσει σιδηροδέσμους στους NAZI κατακτητές.

Ο **Νίκος Πλακοπίτης** διετέλεσε πρόεδρος του Συνδικάτου οικοδόμων Κοζάνης, αφού κατάφερε μαζί με τους συντρόφους του να το αποσπάσει από τα χέρια της εργοδοσίας, που το ήλεγχε από την ίδρυσή του, μέσα από Δ.Σ που προέκυψε από τις εκλογές που έγιναν στο Συνδικάτο στις 6/5/1934.

Είναι πρωτεργάτης και συνιδρυτής του Εργατικού Κέντρου Νομού Κοζάνης. Το Εργατικό Κέντρο ιδρύεται το 1929 από τα σωματεία καπνεργατών (το δυνατότερο, μαζικότερο και αξιόλογο Συνδικάτο τότε), βυρσοδεψεργατών και ραπτεργατών Κοζάνης. Πρωτεργάτης είναι ο Ν. Πλακοπίτης μαζί με τους συντρόφους του καπνεργάτες Μαυρουδή και Κουκουλιό.

Από τον Σεπτέμβρη του 1936 και μετά έμεινε χρόνια σε εξορία, στα νησιά και στις φυλακές, ιδιαίτερα στην Ακροναυπλία και ο οικοδόμος από την Κοζάνη, εκτελέστηκε στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής, μαζί με άλλους 200 Κομμουνιστές, την Πρωτομαγιά του 44, τραβώντας μπροστά το χορό και τραγουδώντας!

Γιάννης Ρίτσος, “Σκοπευτήριο Καισαριανής”.

Εδώ πέσαμε . Παιδιά του λαού . Γνωρίζετε γιατί .
Γυμνοί , κατάσαρκα φορώντας τις σημαίες ,
-η Ελλάδα τις έρραψε με ουρανό και άσπρο κάμποτο - .
Ακούσατε τις ομοβροντίες στα μυστικόφωτα αττικά χαράματα .
Είδατε τα πουλιά , που πέταξαν αντίθετα στις σφαίρες
αγγίζοντας με τα φτερά τους ,τον ανατέλλοντα πυρφόρον .
Είδατε τα παράθυρα της γειτονιάς ν’ανοίγουνε στο μέλλον .
Εμείς , μερτικό δε ζητήσαμε ..Τίποτα .Μόνον
θυμηθείτε το : αν η ελευθερία
δεν βαδίζει στα χνάρια του αίματός μας ,
εδώ θα μας σκοτώνουν κάθε μέρα . Γεια σας .

Ο Σκληρός Κοζανίτης οικοδόμος που τάζε στη χούφτα του αγριοπερίστερα

Να δούμε πως περιγράφει τον Νικόλα Πλακοπίτη ο σύντροφος και συντοπίτης του, Σκ'ρκιώτης, **Ζήσης Τσαμπούρης [1]**

«Μας μίλησε αρκετή ώρα πάνω στον Αϊ Λιά. Μας είπε ότι η λευτεριά δε δωρίζεται ούτε χαρίζεται, αλλά καταχτιέται. Άμα ενωθούμε όλοι μαζί θα τους φάμε τους κοιλαράδες. Ο Νικόλας τέτοιος ήταν και έτσι μιλούσε, βροντερά και με κινήσεις των χεριών. Ήταν πολύ αποφασιστικός, πολύ γερός και αλύγιστος σ' εκείνα που υποστήριζε. Άντρας κανονικού αναστήματος, με πλατιά στήθη, ώμους σαν βράχια και χέρια σαν ατσάλια, που αν θύμωνε, αλίμονο, αν σ' έβαζε στα χέρια του. Οι εχθροί του τον σέβονταν περισσότερο από εμάς που τον αγαπούσαμε.»

Τα αγριοπερίστερα του Πλακοπίτη

Ο **Κώστας Βάρναλης** στο βιβλίο του «**Αι Στράτης -Θυμήματα εξορίας**» αναφέρει για τον συνεξόριστό του, Νικόλα Πλακοπίτη [2]:

«..... Τα αγριοπερίστερά μας είναι κι αυτά από τα πιο αγαπημένα μας όντα. Την ημέρα είναι στο μαγειρείο. Το βράδυ έρχονται στο θάλαμο και κοιμούνται. Δηλαδή όπου πάμε κι αυτά μαζί. Όταν συνεδριάζει η Κολεχτίβα, λαβαίνουνε κι αυτά μέρος. Πετάνε μέσα στο θάλαμο και πηδάνε από κεφάλι σε κεφάλι. Οι σύντροφοι δεν τα διώχνουνε. Ο φροντιστής τους ο αξέχαστος Πλακοπίτης τα ταγίζει στο χέρι του. Δεν τρώνε άλλο από λαθούρι. Κι η κολεχτίβα τους άνοιξε πίστωση!..... Επειδή με την πολύ τους οικειότητα γενήκανε στο τέλος ενοχλητικά «ελήφθη απόφασις» να κλειστούνε στο κοτέτσι. Και για να ζευγαρώσουνε. Τα λυπόμουνα γιατί τα αγαπούσα πολύ! Όπου να μια μέρα ο Πλακοπίτης τους άνοιξε την πόρτα και τ' άφησε λεύτερα να πετάξουν στον ήλιο!

-Σας δίνω.... αμνηστία τους είπε.»

Τ' αγριοπερίστερά μας είναι κι αυτά από τα πιο αγαπημένα μας όντα. Την ημέρα είναι στο μαγειρείο. Το βράδυ έρχονται στο θάλαμο και κοιμούνται. Δηλ. όπου πάμε κι αυτά μαζί. Όταν συνεδριάζει η κολλεχτίβα, λαβαίνουνε κι αυτά μέρος. Πετάνε μέσα στο θάλαμο και πηδάνε από κεφάλι σε κεφάλι. Οι συντρόφοι δεν τα διώχνουνε. Ο φροντιστής τους ο αξέχαστος Πλακοπίτης, τα ταγίζει στο χέρι του. Δεν τρώνε άλλο από λαθούρι. Κι η κολλεχτίβα τους άνοιξε πίστωση!...

Επειδή με την πολλή τους οικειότητα γενήκανε στο τέλος ενοχλητικά, «ελήφθη απόφασις» να κλειστούνε στο κοτέτσι. Και για να ζευγαρώσουν. Τα λυπόμουνα γιατί τ' αγαπούσα πολύ. Όπου να μια μέρα ο Πλακοπίτης τους άνοιξε την πόρτα και τ' άφησε λεύτερα να πετάξουν στον ήλιο!

– Σας δίνω... αμνηστία, τους είπε.

Από το βιβλίο του Κώστα Βάρναλη Αι Στράτης- Θύμησες από την εξορία

Όμως αυτή η ιστορία του Πλακοπίτη με τα περιστερία δε σταματά εδώ, έχει και συνέχεια όπως μας

διηγείται ο **Ζήσης Τσαμπούρης** στα «**τετράδια της μνήμης**»:

Ήταν αρχές του 1936 όταν ο **Ζήσης Τσαμπούρης** υπηρετεί τη θητεία του στο στρατόπεδο Παύλου Μελά, στη Θεσσαλονίκη όπου μια Κυριακή απόγευμα ήταν ελεύθερος και βγήκε περίπατο στην Πόλη. Στην Εγνατία ακούει μια φωνή, Ζήση... ήταν ο Νικόλας, ο Πλακοπίτης, μόλις είχε επιστρέψει από την εξορία λόγω αμνηστίας.

(Τον Δεκέμβριο του '35 είχαν ξεσπάσει απεργίες πείνας σε όλα τα νησιά εξορίας και φυλακών. Τους συμπαραστάθηκε και ο λαός με απεργίες, διαδηλώσεις και υπομνήματα στον βασιλιά και τα κόμματα. Τελικά και με την πίεση της παγκόσμιας κοινής γνώμης αναγκάζονται να δώσουν αμνηστία).

Αφού αγκαλιάστηκαν, φιλήθηκαν και κλάψανε από συγκίνηση κι οι δυο πήγανε σ ένα καφενείο να τα πούνε και να πιούν κάνα τσίπουρο. Μόλις κάθισαν στο τραπέζι ο Νικόλας ανοίγει ένα κλουβί που κουβαλούσε μαζί του και βγαίνουν δυο περιστέρια που αφού κάνουν έναν κύκλο ανεβαίνουν και κάθονται στους ώμους του.

Όπως του διηγήθηκε, όταν άνοιξε την πόρτα κι έφυγαν λεύτερα τα περιστέρια, δυο απ αυτά έμειναν και κάθισαν στους ώμους του Πλακοπίτη!

-Τους έδωσα αμνηστία, του είπε, αλλά αυτά τα δυο δεν την ήθελαν και ήρθαν μαζί μου.

Όμως υπάρχει και κάτι άλλο που το διηγήθηκε στον Ζήση, εκεί στο καφενείο ένας συνεξόριστος του Πλακοπίτη, ο Στέργιος:

-Όταν δόθηκε αμνηστία ο Νικόλας έδωσε αμνηστία και στα περιστέρια αλλά οι άλλοι εξόριστοι που δεν το γνώριζαν είχαν κανονίσει να πάρουν από ένα περιστέρι για να το φάνε στο δρόμο. Όταν έμαθαν ότι ο Πλακοπίτης τα άφησε λεύτερα κάλεσαν αμέσως έκτακτη συνέλευση και επιτέθηκαν όλοι στον Νικόλα για το κακό που έκανε.

-Τι θα πάρουν τώρα στο δρόμο για τροφή; Τι έχει να πει γι αυτό ο σύντροφος Νικόλας; Ρωτάει ο γραμματέας του Γραφείου

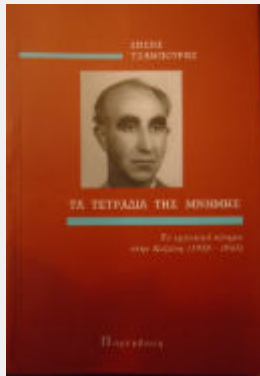
Και ο Νικόλας σηκώνεται όρθιος ατάραχος και με δυνατή φωνή τους λέει:

- Ε! σύντροφοι. Εμάς μας έδωσαν αμνηστία! Ε έδωσα κι εγώ αμνηστία στα περιστέρια! Όπως εμείς είμαστε λεύτεροι να πάμε σπίτια μας έτσι και τα περιστέρια είναι λεύτερα να γυρίσουν στις φωλιές τους.

Κανείς δε μίλησε αλλά οι περισσότεροι που ήξεραν τον Νικόλα από την Κόζιανη άρχισαν να γελούν. Ο Νικόλας αθώθηκε!!!

Αυτός ήταν ο Νικόλας Πλακοπίτης. Αυτοί ήταν οι κομμουνιστές. Αυτοί πρέπει να είναι και σήμερα οι κομμουνιστές, σκληροί στην ταξική πάλη και ανθρωπinoι με τους εργάτες, το λαό, τη φύση και τα πλάσματά της.

Ο Νικόλας Πλακοπίτης και οι άλλοι 4 από το Νομό Κοζάνης που έχυσαν το αίμα τους στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής πρέπει να βρουν τη θέση που τους ανήκει **και στον τόπο τους**, ανάμεσα στους άλλους ήρωες της εργατικής τάξης και του λαού.

[1] Οι πληροφορίες προέρχονται από το βιβλίο του Ζήση Τσαμπούρη, «Τα τετράδια της μνήμης» εκδόσεις του ΙΝΒΑ. Ο Ζήσης Τσαμπούρης, Κοζανίτης Κομμουνιστής, μέλος του ΚΚΕ, έδρασε τις δεκαετίες του 30 και του 40 στην Κοζάνη, πολέμησε στον ΕΛΑΣ και στο ΔΣΕ και πέθανε εξόριστος, πολιτικός πρόσφυγας στην Πολωνία το 1973

[2] Ο Κώστας Βάρναλης εξαιτίας των αριστερών του φρονημάτων υπέστη διώξεις• παύτηκε από το λειτούργημα του εκπαιδευτικού και εξορίστηκε. Τις εμπειρίες του από τη δίμηνη εκτόπιση στον Αϊ-Στράτη (20 Οκτώβρη 1935 έως 25 Δεκέμβρη 1935) κατέγραψε, αμέσως μετά την απόλυσή του, σε δημοσιεύματα στην εφημερίδα Ανεξάρτητος και λίγο αργότερα στον Ριζοσπάστη.

Πηγή: kokinokamini.blogspot.gr